

Öfwer den stormägtigste konung Carl XIII:s död. Predikan på klagodagen den ...

Claësson, Jacob,

1700-1829 73 Nbi Br. 1818

1818

CLAËSSON. J.

Ex. A

Teol.
Pred.
Kungl.
(Bn.)

1818

1700-1829

Ex. A

Sfwer
Den Stormächtigste
Konung CARL XIII:s
D Ö D.

Predikan
på
K l a g o d a g e n

den 29 April 1818

hållen uti Wansö Kyrka

af

M:r Jacob Claësson,

v. Pastor.

På Församlingens begäran ifrån trycket utgifvens

Er. kost. 8 fl. Rgs och säljes för de fattigas räkning i Wansö S.

Strenghå S,
tryckt hos Carl Erik Elmarek, 1818.

Stockholm
Den 17 Mars 1743
Könungens Majestät

Resonans
Hans Majestät
Königens Majestät

Mr. Jacob Cederström
K. Majestätens
Kassaskrifverare

Resonans

Stockholm

Konungen upphof sin röst och gret
wid Abners graf; gret och theflit-
tes allt folket. Så förhöll sig David
och hans Undersätare wid en wördad Fur-
stes och stor Mans sista bortgång; så
framboro de saknadens uprigtiga tackoffer åt
en Hjelte, som fallen war i Israel: Och
upphof Konungen sin röst och gret wid
Abners graf; gret och theflites allt fol-
ket. Orden läsas i 2 Samuels Bok 3: 32.

Samma sorgliga uptråde, M. U. har
förnyat sig ibland oss. Wår hulde, älska-
de Konung C N K XIII är icke mer. —
Och hwem, om icke han, förtjenar, i alla
asseenden, våra tårar? Den Fursten,
som ärft hans Thron och bär hans Spira,
begråter i honom en äm Fader, en trogen
Rådgifware, en pålitlig Wän. — Det Fol-
ket, som i farans stunder åtnjutit hans
bistånd och wård, hembär, saknande, detta
loford åt hans stoft: Han hafwer sitt Rike
wål regerat, gifwit wisliga råd och
gjort märkliga gerningar *). — En
qwarlemnad Gemåls hjerta blöder wid den
grift, der han nu hwilar. Hans höga Un-

*) Syr. 44: 3.

förwandter sörja honom; hans trogna Undersätare wälsigna honom. Från Palatset till hyddan är hans bortgång ett ämne för bedröfwelse. Kärleken, hwars ömma band blifwit slitna, höres allestädes klaga. — *Wördnaden och tacksamheten* nalkas gråtande den tysta boning, som gömmer wår affidne Konungs stoft. Säll Han! som, efter öfwerståndna mödor och fullgjorda pligter, tillwunnit sig en sådan minneswård. Men wi, som i honom förlorat en så stor wälgörare, hwarmed skole wi trösta oss öfwer hans bortgång? Enskilda människors ödd kräfwer redan tårar. — Saknaden står ofta tröstlös och gräter på en huld Faders, en öm Moders, ett wälartadt Barns, en älskad Makes graf. — När dessa, som inom en liten verkningsskrets obemärkt hunnit målet, undså sorgens tårar wid deras hädanfård: huru mycket mer en god Konung, under hwilkens ömwärdnad hela Fosterlandet varit sällt; i hwilkens hand millioners wälfärd legat bewarad? Ja, med tung känsla och fulltadt öga påminne wi oss den förlust wi lidit. Men Du, alla Konungars Konung, som, i Ditt allwisa råd, bortryckt wår älskade Furste, och derigenom sänkt oss i bedröfwelse; Du hugswalar oss åter med Din milda barmhertighet. — Wi öfwerlemnene oss hoppfullt i Din hand. — Hör oss, då wi uppstå att i efterföljande Psalm hembära Dig wår förtrostan: N:o 264.

Fader wår, ic.

Text. Jerem. Klagom. 3: 32.

HERRN bedröfwar wäl; men Han förbarmar sig igen, efter sin stora mildhet. Selga of HERRN ic.

Tröstegrunder för Swea Folk, wid dess bedröfwelse öfwer en huld och älskad Konungs bortgång.

Serren bedröfwar wäl: säger vår uplåsta heliga Text; och, i sanning, M. A. hafwe just ni fått erfara det wid närwarande sorgliga tillfälle. Wi, som i fredens lugn woro så nöjde och lycklige; som under Lagarnas wärn skötte våra wärf med önskad winning; som ägde en säker tillflykt och ett kraftigt beskydd i farans stunder; som rönte rättwisa och huldhet inför Thronen, — wi stå nu nedslagne och bedröfwade wid den grift, der Biswaren af dessa wälgerningar gömmas; like omyndiga barn, då man bortbår och begrafwer deras ömma Far. Wår uplyste, rättwisa, gode och gudfruktige Konung är död. — Hjertat, som kärleksfullt brunnit för vår trefnad och wälfärd, är kallt. — Sjåttat, som, i stormiga tider, wakat öfwer Swea Rike, har tillslutit sig. — Handen, som på en mulen dag, i sjelfwa farans afgörande timma, emottog Regeringshördan och frälste Swea Innebyggare, ligger kraftlös och förwignad i grafwens famn. — Röst en, som så oafbrutet och Faderligt manade of till Gudaktighet och dygder, hbres

icke mer — Swad? Kunne wi tänka på denna
 kånbara förlust, utan bestörtning eller tårar?
 Nej, hwarje ömsint människowån saknar
 här, med djup rörelse, en försvunnen Wålgs-
 rare. — Hwarje redlig Medborgare begråter
 här ett stöd, som blifwit borttryckt undan sam-
 hållstrefnaden och dygdena. — Hwarje red-
 ligt och känslofullt hjerta suckar wid ERL
 XIII:s Gråswård, wålsignar hans minne och
 söker tröst. — Och si! ålskade Åhörare! trös-
 ten, som nu så wål behöfswes, kommer i-
 från GUD: — Samma allswäldiga hand,
 som slagit oss, den helar oss. — Sjelf-
 wa wår bedröfwelse wittnar om HERNANS
 Nåd. — I nödens stund utsåg GUD
 wår aflidne, wördade Konung,
 till wår hjelp; när nöden war
 öfwerwunnen, tog Han honom
 bort: Wi hafwe fått behålla ho-
 nom, så länge wår wålfärd det
 fordrade.

I nödens stund utsåg GUD
 wår aflidne, wördade Konung
 till wår hjelp. — Ja, wi mimas det,
 käre Bröder! och hafwe deri ett tröstande
 bewis, huru HERREN will wårda och kan
 bestämma ett betryckt Folk, äfwen när all
 mänsklig hjelp synes wara ute. Hotande
 swåfswade farorna, icke länge sedan, öf-
 wer wårt Rike. Misfledde och wacklande
 war dess Magt; bruten och swigtande, dess
 Thron; uttömd och aftynad, dess wålmåga. —
 Iwedrågtsandan, som allestädes utom oss
 rasade, wåntade endast på ett inre utbrott.

Det war nära för handen; — ännu några timmar! och wi hade alle skyndat till en o- undwilfig undergång. — Här uptändes kif, och stiftades oreda mellan goda wänner *). Här blödde krigsmannen i onyttiga strider; strider, som ömkeligt beröfwade oss rika Landskaper och trottsigt retade öfwerlägsna härar till hämnd. Här borttogs vår ungdom att, utan ändamål, försmågta och dö i uselhet. Här beskattades wi med en dryg gård till befrämjande af företag, som skulle brädförta oss i elände. Den rättsinste undersåtens böner om ändring woro för-gåfwes. — Den uplyste Statsmannens råd wunno ingen upmärksamhet. — Nu inträde fienden inom våra gränser. — Nu skulle samsundsbandet sönderlitas och allt förloras. — Nu återstod endast ett förtwifladt, afgörande steg. — Och si! just i denna wådliga stund, då H&Krans wrede syntes hwila öfwer Swea Land, — då förstöring, skade, hunger och swärd war ther **), — då sammanstötande olyckor bebådade oss en ryslig förtryckelses och bekymmers dag †); just då framträdde Hjelten ibland ett rädlöst, suckande Folk, och skyddade, med uplyst öfwerläggning, kraftfull arm och oförskräckt mannamod, de fränkta rättigheter. — Den ädle, Swea Kikes då warande, Alf Furste, hwilken genom regeringsklofhet, hjeltebragder och samsundsbygder redan förrut tillwunnit sig Fosterlandets hela kärlek, — den grä-

*) Syr. 28: 11.

**) Es. 51: 19.

†) Es. 22: 5.

håriga, människoållskande Hertig **CHARLES**, som, efter så många tröttande mödor och årorika förtjenster, väl kunnat behöfwa hvila; denne vördade Man upoffrar, i sjelfwa farans stund, willigt sitt lugn och sina beqvämlichkeiten; vågar lifwet för den fosterjord, som sett honom födas; trottsar öfwerdådet, tyglar willorna, och blifwer derigenom till vår räddning ett utvaldt redskap i Försynens hand. Swad! Kunde **GUD**, i ett sligt tillstånd, wisa oss stöbre prof af sin Faderliga barmhertighet? Och, när denna hulda omwårdnad fått njutas, intill desß alla öredor blifwit undanröjda, alla swårigheter afhulplna, alla refwor botade, all jämmer tyftad, all farhoga stillad; höre wi wäl mistrosta eller flaga deröfwer, att naturen omsider utkräfwer sin rätt, — Himmelen omsider återtager sitt lån? Med renadt hjerta, lefwande tro och christeligt sinne i fredens lugn, bland lyckliga undersåtare, kunde vår Konung dö de rättfärdigas dödd. Skulle wi misunna honom den omanskliga segerlön och ewiga fröjd, han nu njuter? Allt här intill hafwer **HERREN** hulpt oss *). — Med ro insomne och upwakne wi i oplundrade hyddor; med frid åstfåde och besöke wi hemmawarande wänner; med hopp plöje wi våra torfwor; med winst uphämte wi våra stördar; med sann uppbyggelse och ostördt sinnessluggn dyrke wi **GUD** i helgade Tempel. — Kunne wi, genom en dödlig människas åtgärder, begä-

*) 1 Sam. 7: 12.

ra mer, än en så kraftfullt påbörjad, så
 länge fortsatt och så lyckligt fulländad wård?
 Nej — wid tanken på så utmärkta wälger-
 ningar, så talande kärleksprof, förwandla
 sig våra flagoljud i andagtens till-
 bedjande känslor, tacksamhe-
 tens tysta wälsignelser och sak-
 nadens stilla tårar. — I andag-
 tens tillbedjande känslor inför
 den hulde Himmelske Fadren, som nådigt
 undsatte oss på olycknes dag;
 i tacksamhetens tysta wälsig-
 nelser öfwer den wärdade Konungs min-
 ne, som, genom högre skickelser, kom oss till
 hjälp, och frälste vårt Land; i sakna-
 dens stilla tårar wid den graf, der
 denne Hjelte, denne Wälöbrare, denne
 Människowån nu sofwer. — Sofwe han
 nu i frid och ro, medan wi, våra barn
 och barnabarn ewärdeligen njute frukten af
 hans ömma omsorger, under det han lefde!
 Hans ädla bemöbanden för vår wälfärd
 hunno, Gudi låf! stadga sig och mogna, in-
 nan H E N ren tog honom bort, och
 låt honom samlas till sina Fä-
 der. Ut G U D s ära och Folkets
 wäl upoffrade han sin tid och sina krafter;
 han såg öfwen den dagen, då G U D war
 ärad och Folket fällt. I upfostringen röj-
 des drift, i lärosätten ljus, i Religionen
 frommare allwar, i Helgedomen warmare
 andagt. — Utom oss rådde allestädes sänja:
 Frid war inom våra murar; trefnad i

våra hyddor, och lycka i våra Palats *).
EMIL såg uppå allt detta, som han gjort
 hade, och gladdes. — Han såg välsignelser-
 na af sina arbeten; och nu kunde han, lik
 en ålderstigen, bepröfwad och älskad Jacob,
 tryggt dö. — Han for äfwen hådan i
 frid, omgifwen af oss, sina Barn. — Wi
 gråte på hans döda mull; — men, wål oss!
 trösten mildrar våra bittra tårar.

Ja, trösten mildrar våra tår-
 rar, wid tanken på den utmärk-
 ta omwårdnad och faderliga
 huldhet, hwarmed **SEKREN** er-
 satt wår lidna förlust.

Sakne wi, **M. N.** allt stöd och be-
 skydd i hans ställe, som bortgått; — fun-
 nes ingen, som nu mer mågtade uprätthål-
 la och förkofra, hwad den aflidne Konungen
 gjort för wårt wål; — stode Thronen ledig;
 — fördes Spiran af en blodig eller kraftlös
 hand; ack! då måtte wi wål förja, såsom
 the ther intet hopp hafwa **). Då skul-
 le wi, icke utan anledning, kunna befara de
 bittraste tider, de wäldsamaste wälsnin-
 gar, — tider, så mycket mer mörka, som
 den hittills ledande handen nu multnar i
 grafwen; wälsningar, så mycket mer
 wädliga, som den Hjeltens nu är fal-
 len, hwilken tillförene kunnat hejda dem
 med sitt mod och sitt namn. Men, pri-
 sad ware **GUD!** så ömkanswärd är icke
 wår belägenhet; **SEKREN** har ej för-

*) Ps. 122: 7. **) 1 Theß. 4: 13.

kastat sitt folk; — Han har, tvertom, gjort allt för vårt bestånd; och, till vår hughvalte i sorgerna, talar han dessa tröstande ord: jag skall gifwa frid i edro lande, att I skolen sofwa, och ingen förfära eder *). Regeringsbördan hwilar ju på de skuldror, hwilkas manliga styrka wi länge pröfwat. — Fursten, som, wälsignad af hela Länder, och hyllad af vår kärlek, ansågs wärdig att wara CARL XIII:s Son, bär nu hans Krona; hwad fastare grundwal, hwad ljusare utsigter för vårt framtida hopp? Unga och gamla, höga och låga, rika och fattiga kånna, dels af ryktet, dels af erfarenheten, hwad CARL JOHAN är; — Och denne, som med kraftfull arm sönderbrutit Folkslagens bördors ot och deras plågares staf; som, under sjelfwa krigets fasor förwärfwat sig deras wälsignelser; som, genom sina ädla bedrifter, förskaffat dem trefnad och lugn; — denne store, allmänt wärdade Hjelte äge wi nu till Rönung. — Ja, med tacksamhetens tårar erinre wi oss den lyckliga stund, då han waldes och utkorades till Arfwinge af Swea Thron. — Med glädjetårar minnas wi, huru han kom, och, såsom en huld Skyddsängel, genast tillwann sig hwarje hjerta. — Wi hafwe sett honom, der han hieltemodigt trotsfode farorna, för att widga vårt Rikes magt och stadga dess wälsfärd; — der han oegennyttigt wågade alla upoffringar, för att göra oss

*) 3 Mos. 26: 6.

nöjda och lyckliga; — der han wälfamt sträckt
 sin omtanke till Lagarnas helgd, sedernas
 wård, näringarnas förkofscan; — der han öm-
 sint mildrade uslingens eländen; kärleksfullt
 stillade den fattiges hunger; kraftigt förswa-
 rade den betrycktes rättigheter, och, genom
 dessa sina omsorger, blef ett stöd för sin äf-
 drige Fader, en wälghrare för oss. — Nu
 är han, med sina bepröfwade, öfwerlågna
 egenheter, sitt ärliga Swenska sinne, sina
 dygdiga, wälghrande arundsatser, i den bort-
 gängnes ställe, wår Regent och wår Fader.
 Säger! hafwe wi då något skäl att gätans-
 de knota öfwer wår lott, eller trömlöst sö-
 ja för morgondagen? Nej; sakna-
 dens ömma tårar må gutas på den affidne
 Konungens affa; hoppets ljufwa tårar dere-
 mot rinna wid den nye Konungens möte,
 som faderligt hålsar Swea Folk ifrån Swea
 urgamla Thron. **SKREN** har wäl be-
 dröfwat oss; men Han har förbarmat
 sig igen. — Han har, i pröfningens
 timma, uppehållit wårt hopp; i sorgens
 dimmor råckt oss ljus, — ett klart och led-
 sagande ljus, som öpnar hugneliga utsig-
 ter intill sednaste tider. — Se! den af **GUD**
 utsedde Hjelparen, den af oss hyllade **WIR-**
DAREN, hwar han sitter, med sin leende blick,
 sitt fasta mod, sin starka hand, sin ömma
 hjil, färdig att wäga allt för wårt bästa. Se!
ULSTINGEN och **URSTAGAREN** wid hans sida —
ULSTINGEN, som, genom sina sanna dygder,
 redan wunnit allas wår kärlek; — **URSTAGA-**
REN, som skall emottaga **KonungaSpiran**, när

Döden omsider sänder detta budskap till hans
 Fader: gack bort och hvilade dig! —
 Komme denna stunden sent! så sent, som
 lifskrafternas natur, tingens ordning och
 verldsstyrelsens lagar möjligen medgifwa det!
 Må wi, som äldre äre, icke uplefwa den!
 Men, wid föreställningen af des annalkande,
 är det likwäl en tröstande tanke, att våra
 efterkommande också äga en tillflykt i deras
 sorg; att också de njua forisatt wärd — och,
 på nästa Klago Dag, genom tårarna,
 således se en skymt af deras barns och bar-
 nabarns lycka. Wi, som sträfwä på den
 sednare hälften af lifwet; som med stadgad
 erfarenhet och sann känsla verkliigen förstå,
 hwad wi nu förlorat; wi skole, med
 Guds hjälp, aldrig mer behöfwä gråta öf-
 wer någon Svensk Konungs död. — Graf-
 wen, som gömmer CHARL XIII, öpnar äf-
 wen snart för oss sitt lugna stöde; — och
 hwad rik hugswalelse wid närwarande om-
 ständigheter! Wi kunne, när som helst, dö
 i frid. Af GudsLärans ämt wärdade,
 samt rent och klart predikade san-
 ningar få wi hämta tröst. — I wärt eget fred-
 liga bo få wi ostördt afbida förwandlingsstun-
 den. — Ingen fiende, ingen orättwisa, ingen
 landsplåga beröfwar oss winsten af våra mö-
 dor; den ger oss dagligt bröd, så länge
 wi lefwä — och får obehindradt, när döds-
 timman nalkas, delas af våra barn. På
 wär sotsång kunne wi glädjesullt bjuda wä-
 ra anförwandter och wänner, våra söner och
 döttrar wärt sista farwål! Wi qwar-

lemne dem i godt förvar; i en wälsam Konungs milda wård, i H:G:Krans allswälbtiga och skyddande händer.

Men, ännu en tröstegrund i wår bedröfwelse; det är utländskt fred, inländskt samsundsanda, som, under G:U:G:s omwårdnad, lofwa waraktigt lugn åt wårt, wäl belägna, af sjelfwa naturen befastade Rike.

Konungarne för H:ä:arna äro med hwarannan wänner. Just i närwarande tidpunkt, M. N. inträffar denna Dawids glada spådom. Krigarene hafwa allestädes omkring och instruktitt sitt swärd i skidona; samsjan råder emellan folkslagen; med fredliga yrken sysselsätta sig nu allas händer. — I detta afseende hafwe wi således icke att bevara något ondt. — G:wilken tröstande hugnad att, under inbördes nyttiga bemödanen, få framleswa våra dagar i ro! och, när ömsesidigt förtroende, ärlig omtänka och gemensam slit, inom våra landamären, oförtrutet synas arbeta på allmänt wäl; hwad tillfridsställande hopp för kommande tider! Här sitter en wis Konung, sitt folks wälsärd, såsom domare på stolen, och förskingrar allt argt med sina ögon*). — Här stadga kloka Råds herrar rättighet**), och sträcka wälgörande åtgärder till alla samhällets behof. — Här

*) Ordspr. B. 20: 8. **) Ordspr. B. 8: 15.

warda lärarene prydde med mycken wäl-
signelse genom ädla omsorger för sina äh-
rars framsteg i all andelig kunskap och
förstånd *). Här fullgöra Föräldrar med
berömmwärd nitälskan detta Christendomens
heliga bud: upföder edra barn i tukt och
G:Krans förmaning! Husfäder och tje-
nare bemöta hwarandra med wänskap. —
Fränder och grannar omfatta hwarandra med
kärlek. — Dagakarlen har bröd af lönande
arbeten, tiggaren hjelp af gismilda händer,
uslingen wärd af människoälskande stiftelser,
forsdragaren tröst af Religionens hugswalel-
ser. — Och, om en broder går wilse, så rät-
tas han med mildhet; — om en brottslig er-
tappas, så straffas han utan grymhet; — om
en owän möter, så hälsas han med förlätel-
sens öyna och försonliga samn. Nej — så
länge denna samfundsanda eldar våra hjer-
tan, förenar våra önskingar, lifwar våra
bemödanden och skapar wär trefnad; så län-
ge skall ingen allmän olycka drabba och ned-
trycka oss. — Brödrafolken, Sveriges och
Norriges Innebyggare, beslägtade af blods-
bandet ifrån uråldriga tider tillbaka; samman-
fogade genom wär älskade Konungs wisshet
och mandom; skyddade af widsträckt hafs otill-
gängliga klippor och skyhöga fjällar: — dessa
kraftfulla människor, som med broderlig sän-
ja, inbördes arbeten nu mer söka ett och
samma ändamål, kunna, för framtiden, lof-

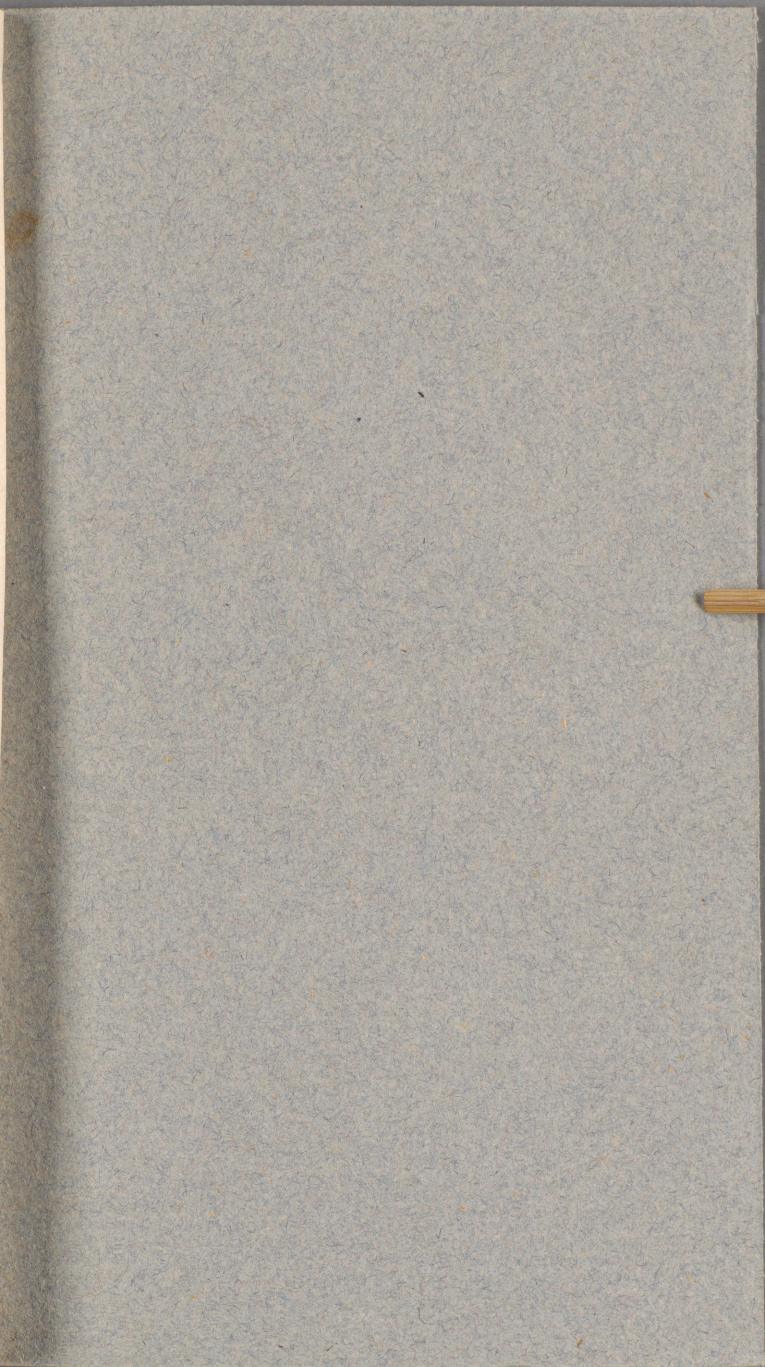
*) Ps. 84: 7.

wa sig alt godt af den Allgodes fortfa-
 rande wälsignelser. — Utbedjom of likwät
 Hans nådiga hjelp till allt hwad wi företa-
 ge! Gödrom of, genom sann gudaktighet och
 ofskrymtade dygder, wärdiga att wara det
 folk, Han will beskärma och wälsigna! Wa-
 rer hedersamme mot hwar man; älsker
 bröderna, frugter GUD, ärer Konun-
 gen *)! Med detta willkor må wi förtrö-
 stansfullt hoppas, att wära sorger skola
 wändas i glädje; förwisade, att den hul-
 de, himmelske Fadren nådigt hörer wår Bön:

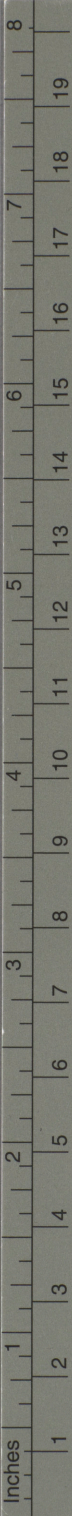
HÄRre! hela riket äkta,
 Ting helga Änglar sänd
 Till wår Konung, att the waktia
 Så hans hus som regiment.
 War hans tröst uti all sorg,
 I all nöd, hans fasta borg.
 Styr hans råd med tinom Ande.
 Stärk hans magt till watten och lande.

Amen!

*) 1 Petr. 2: 17.

Inches

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

